

PROF. DEJAN
BLAGOJEVIC

ASS. ANA
JANACKOVIC

IV SEMESTAR

6 ESPB

WEB DIZAJN

Predavanje 1

Klijent serverske tehnologije

Klijent server arhitektura

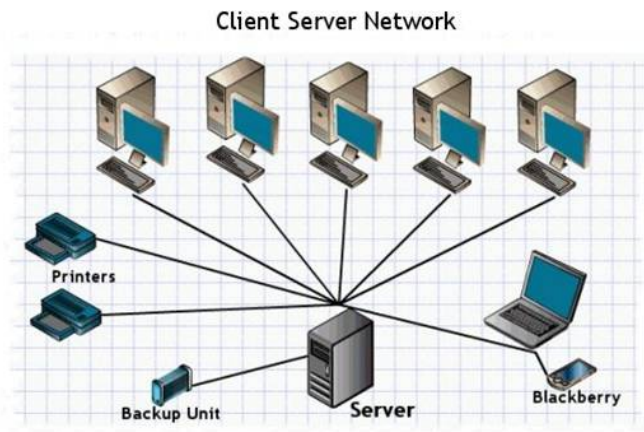
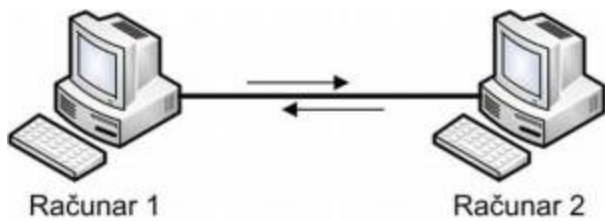
Klijent - aktivan korisnik

Server – pasivan korisnik

Tehnologija

Operativni sistemi

Akvizicija i obrada podataka.

Klijentsko-serverski odnos

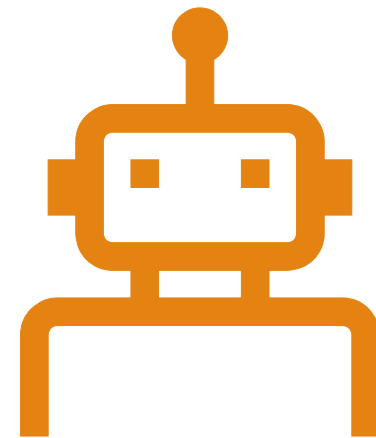
Struktura se bazira na dihotomiji između uređaja koji predstavljaju klijente i uređaja koji predstavljaju servere.

Klijentski uređaj /računar kojim pregledamo web-stranice – koji aktivno traži i pregleda informacije, koji šalje zahteve za tim informacijama i obrađuje ih kada ih dobije.

Server je računar na kojem su sve te informacije sačuvane, te čeka da ih neki klijent zatraži a on ih potom isporučuje

Statički i dinamički Web sadržaji

-
- ✓ **Statički Web sadržaji** su datoteke koje su unapred smeštene u odgovarajući direktorijum fajl-sistema Web servera i spremne su za isporuku klijentima po njihovom zahtevu.
 - ✓ Celokupna aktivnost posetioca statičkih web sajtova se svodi na pregledanje sadržaja jer ne mogu da prikupljaju informacije o posetiocu i njegovim aktivnostima ili da prikazuju (generišu) određeni sadržaj u zavisnosti od aktivnosti posetioca.

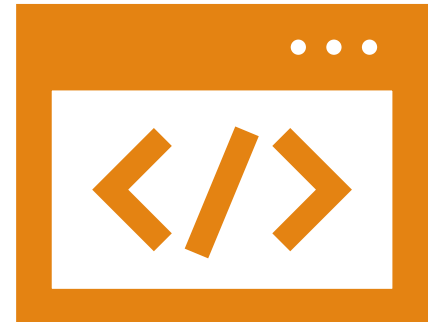

Prednosti statičkih web sajtova

- Brža izrada.
- Jednostavnija i brža SEO optimizacija.
- Ne zahtevaju bazu podataka.
- Brže se učitavaju od dinamičkih web sajtova.
- Nisu podložni “hakerskim” napadima jer nemaju sigurnosne propuste, ali samo pod uslovom da su zadovoljeni ostali faktori sigurnosti kao što su: pravilna konfiguracija i sigurnost hosting servera, pravilno čuvanje i korišćenje pristupnih podataka za web hosting ili FTP nalog.
- Ne postoje potrebe za ažuriranjem, dodatnom zaštitom ili nadogradnjom.

Nedostaci statičkih web sajtova

- Nemogućnost interakcije sa posetiocima (kontakt forme, razne ankete, glasanja, prikaz vesti, Internet prodaja i sl.)
- Nemogućnost izmene sadržaja. Statički web sajt može da ažurira samo stručno lice.
- Nije pogodan za web sajtove sa velikim brojem stranica.

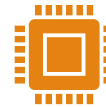
Dinamički web sajtovi obezbeđuje interakciju sa posetiocima,

prikupljaju informacije o posetiocu, kao i da prikazuju (generišu) određeni sadržaj u zavisnosti od aktivnosti posetioca.

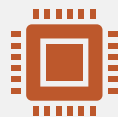
Posetilac pretražuje, sortira određeni sadržaj, dodaje ili upisuje informacije koje su bitne vlasniku web sajta.

Zabrana pristupa poseticiu mogućnost izmene sadržaja od strane vlasnika bez poznavanja bilo koje od web tehnologija kao što su: HTML, CSS, PHP, JavaScript i sl

CMS (Content Management System), a što u prevodu znači “sistem za upravljanje sadržajem”.

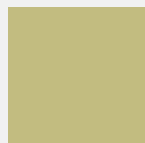
Neograničena funkcionalnost.
Mogućnost samostalne izmene sadržaja od strane vlasnika.

Nov sadržaj privlači nove i zadržava starije posetioce.

Dizajn i interaktivnost

Mnogi pretraživači (Google, Bing, Yahoo, Yandex i sl.) više cene i u većini slučajeva bolje rangiraju web sajtove sa dinamičkim (izmenjivim) sadržajem.

Cena

bezbednost

povremene intervencije od strane stručnog lica
(praćenje rada i funkcionalnosti web sajta,
nadogradnja softvera,
backup

Napredni sistemi zaštite i
alati


```
<audio controls>  
<source src="sound.mp3" type="audio/mpeg"  
>/>  
<source src="sound.ogg" type="audio/ogg" />  
Vas pregledac nije u mogucnosti da pusti  
audio-zapis.  
</audio>
```

```
-----  
<video width="320" height="180" controls>  
<source src="movie.mp4" type="video/mpeg"  
>/>  
<source src="movie.ogg" type="video/ogg" />  
Vas pregledac nije u mogucnosti da pusti video-  
snimak.  
</video>
```

Filip

- PREMA SADRŽAJU
- PREMA NAMENI
- PREMA INTERAKTIVNOSTI
- PREMA TEHNOLOGIJI

KLIJENTSKE TEHNOLOGIJE

Klijentske tehnologije

Klijentske Web tehnologije su one koje omogućavaju prikaz sadržaja klijentskim uređajima

Web standard!!!!

Sloboda izbora serverskih tehnologija potpuna!!!!.

Klijent - koristi browser, koji prikazuje sadržaj zavisno od standarda.

opise sadržaja i prezentacije
(HTML, XHTML, XML, CSS...)

skriptne jezike (JavaScript,
Jscript, VBScript...)

DOM (Document Object Model)

dodatne objekte (npr. grafički
objekti – GIF, JPG, PNG datoteke)

PODELA
Klijentskh
tehnologija

HTML je jezik za označavanje koji opisuje strukturu stranice, samog teksta, dodatnih objekata, (hiper)linkova prema stilovima, skriptama i drugim HTML stranicama. U poslednje vreme najviše se koristi XHTML – prelaz s HTML-a na XML.

CSS je način formatiranja stilova unutar HTML dokumenata. Služi za odvajanje sadržaja od prezentacije a samim tim lakšem upravljanju stilova u više HTML dokumenata.

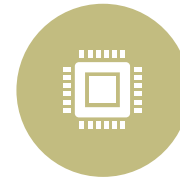
HTML - IZVORNO
PROJEKTOVAN KAO
STRUKTURNI JEZIK

NE UPRAVLJA
IZGLEDOM STRANICE,
VEĆ SE
PRETPOSTAVLJALO:

PODRŠKA ZA FONTOVE,
BOJE I DRUGE
VIZUELNE EFEKTE

KASKADNI STILOVI –
UVEDENI SU S
NAMEROM DA SE
JEZIKU HTML VRATI
PRVOBITNA NAMENA –
STRUKTURIRANJE WEB
STRANA

ODVOJITI STRUKTURU
OD IZGLEDA WEB
STRANE

Kaskadni opisi stilova CSS

- ❓ **Kaskadni opisi stilova (CSS)** skup odrednica (pravila) pomoću kojih se u potpunosti upravlja rasporedom i izgledom stranice
- ❓ Opisi stilova omogućavaju pisanje naredbi za izgled i formatiranje u zaglavlju Web stranice ili u spoljašnjoj datoteci, van HTML koda kojim se zadaje sadržaj stranic
- ❓ CSS pravila su jednostavni tekstualni iskazi, pomoću kojih istovremeno može da se raspoređuje i formatira jedan ili više elemenata
- ❓ Stranica na kojoj su razdvojeni sadržaj i izgled lakše se održava i ažurira

Specifikacija kaskadnih stilova

CSS1

Upravljanje tekstom, uključujući mogućnost zadavanja **fontova**, veličine slova, stila i razmaka. Mogućnost zadavanja **boje** pozadine i **pozadinske slike**. Podešavanje **margin**a, **ivica** i **razmaka** između teksta i objekata. Podrška za stilove za **liste**.

CSS2

Poboljšana svojstva vezana za **štampanje**. Podrška za dinamičko iscrtavanje, utisnute fontove, **pozicioniranje elemenata** (CSSP), kaskadne stilove sa XML-om. Podrška **kontroli okruženja** – mogućnost izmene oblika pokazivača miša. Ograničeni postupci, na primer efekat lebdenja kod hiperveza.

CSS3

Donosi podršku za **vertikalno** ispisan tekst i dizajn u više **kolona**. Poboljšana je podrška za pridruživanje postupaka i stilova. **Integrirana** je tehnologija grafike, boje i fontova.

KLIJENTSKO PROGRAMIRANJE

-
- Programi koji se izvršavaju na klijentskoj strani mnogo su brži od programa na serverskoj strani
 - Nije potrebno prenositi podatke preko mreže da bi se prikazao rezultat akcije

PROBLEMI

- Klijentsko programiranje – nedostatak kontrole
- Teško je odrediti kakvi će korisnici pristupati lokaciji
- Koji će čitač korisnici koristiti?
- Koja će svojstva čitača biti uključena?
- Koju vrstu procesora korisnik upotrebljava?
- Postoje korisnici koji isključuju podršku za skriptove
- Korišćenje različitih ne testiranih programa

Veb-stranice se opisuju u vidu čistog teksta

Tri osnovna aspekta veb-strane:

- ✓ sadržaj { HTML
- ✓ izgled { CSS
- ✓ ponašanje { JavaScript

Veb pregledaci razumeju sve navedene jezike

HTML i CSS nisu programski jezici, dok JavaScript jeste

Sintaksa sva tri jezika različita { primer: komentari

- ✓ <!-- komentar --> (HTML)
- ✓ /* komentar */ (CSS)
- ✓ // komentar (JavaScript)

Stilski i programski opisi mogu se zadati i u zasebnim datotekama

```
<span class="termin">memorija</span> i  
<span class="termin">ulazno-izlazni  
uredaji</span>.
```

```
<pre>
```

```
<code>
```

```
<span class="keyword">program</span>
```

```
<span class="id">Hello</span>;
```

```
<span class="keyword">begin</span>
```

```
<span class="id">WriteLn</span>(<span  
class="str">'Zdravo, svete'</span>)
```

```
<span class="keyword">end</span>.
```

```
</code>
```

```
</pre>
```